

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tyrocinium Artis Oratoriæ Sacræ Et Profanæ

Moine, Joseph

Solodori, 1714

Caput 1. de requisitis ante scriptionem orationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68834)

LIBER VI.

De Exercitio artis oratoriæ, sive de variis modis orationes, præsertim sacras, ex hæctenus traditis præceptis componendi.

CAPUT I.

De requisitis ante scriptionem orationis.

I. Vid pro dilatatione & ornatu ante scriptionem orationis providendum? Resp. Jam prævisa atque constituta de-

Sylva rerum, bet esse copia materiæ, quam alii *Sylvam rerum* appellant. Itaque inventa Propositione & Partitione, Argumentatione primaria (si sequi placet modum L. I. c. 9. expositum) Argumentis & earum argumentatione, Amplificatione rerum, Affectibus, & aliis partibus orationis, restat cura, quomodo & unde hæ ipsæ partes possint exornari & dilatari. Quem in finem parata debet esse *Sylva rerum*.

In quo consistat,

II. In quo consistit hæc *Sylva rerum*? Resp. I. In copia variorum conceptuum, ut vocant,

cant, tum pro ipsa Propositione, tum pro reliquis partibus orationis. 2. In variis testimoniis sacrarum & profanarum scripturarum, Apophtegmatibus, Similitudinibus, Exemplis, Eruditionibus. Non dico, quòd tota oratio debeat esse mera talium rerum farrago; sed curandum, ut ad ejus ornatum ex his aliqua seligantur, quæ suis locis moderatè & prudenter inspersa rem dilatent & excolant.

III. Unde paratur hæc Sylva rerum? Resp. unde patetur.
 Ex diligenti lectione, & earum rerum sedula annotatione, quæ in futurum pro concionibus profuturæ videbuntur. Modum ex quavis materia utiliter annotandi docet P. Hierem. Drexelius in sua Aurifodina. Quod si quis tamen vel ex neglectu, vel defectu quocunque alio, non habet, unde possit ex propria penu suas orationes condire, non is desperet: non deest, ex quo defectus iste possit expleri, modò non desit, ex quo sibi possit utiles quosdam libros comparare. Habentur hodie plurimi, quorum Indices locupletissimi, & nominatim à multis additi Indices concionatorii, possint inopiæ notatorum succedere. Istorum aliqui servient pro Conceptibus, seu excogitandis Propositionibus, Argumentis, Amplificationibus; alii Eruditiones continent; alii Historias probatas suppeditant; alii Doctrinas morales pro dilatanda Propositione & Argumētis

tis

246 LIB. VI. DE EXERCITIO
tis offerunt; alii denique omnia ista com-
plectuntur. Videndum tamen, quinam ex
istis assumantur; quidam enim Oratorem in-
struunt, ut possit comparere coram audito-
ribus magis cultis, ingeniosis, & doctis, quo-
rum lucubrationes præposterè pro rudiore
populo adirentur. Alii contrà pro hoc me-
lius, quàm pro illis, usurpantur. Paucos
quosdam ex plurimis nominabo incipienti-
bus.

Auctores ali-
qui.

IV. Quinam Auctores idonei sunt pro Con-
ceptibus & Propositionibus? Resp. Ferè om-
nes illi, qui Commentarios in S. Scripturam
ediderunt, & ii, qui suis libris Indices con-
cionatorios adjunxerunt. Nominatim: Ce-
lada in Judith, Esther, & Tobiam Tomi 3.
Ludovici Alvarez Joseph Rachelis fil. illu-
stratus: Balinghem Scriptura sacra in locos
communes morum & exemplorum novo or-
dine distributa. P. Laur. Foreri Vita Christi.
Bibliotheque des Predicateurs. Barradius
Comment. in Historiam Evangel. Tomi 4.
Corn. à Lapide in S. Scripturam. Mansi Bib-
liotheca moralis Tomi 4. Theophilus Ray-
naudus Tomi 19. Le Blanc in Psalmos To-
mi 6. Lohner Biblioth. Manual. Olivæ
Stromata. Nierembergii pleraque opera.
Math. Faber Conciones. Engelgrave, &c.

V. Quinam pro informandis totis Concio-
nibus? Resp. Paciuchelli Lectiones morales
in Jonam Tomi 3., in Epist. ad Rom. De
Christo

Christo Patiente. De B. V. De Patientia. Hunc solum tandem qui habet, de Argumentis, Doctrina morali, Conceptibus, Locis S. Scripturæ, & SS. Patrum, &c. sibi abunde prospectum credat. Kybler de Admirabilibus Mundi. Cauffini Aula sancta. Labata Thesaurus moralis auctus à Stanihursto. Segneri Opera. Arias Thesaurus bonorum, quæ in Christo habemus. D'Outreman Pædagogus christianus. Polyantheæ Beyerlinck & Langii. Bretteville Essais de Sermons Tomi 9. in 8. Opera Ascetica majora, ut Jacobi Alvarez & Alph. Rodriquez de Perfectione. Drexelii opera. Santjure de Cognit. & Am. J. C. & alii similes. Item nonnullæ meditationes pro singulis diebus totius anni, ut : Nepveu, Le Maître, Hayneufue, Spinola, Lud. de Ponte, Segneri Manna animæ, &c.

VI. Quinam alii concionatori necessarii vel utiles? Resp. Sacra Biblia & Concordantiæ Bibliorum. Balinghem Flores Bibliorum. Del Rio Proverbia sacra. Pro concionibus, super Controversiis Fidei solitis institui, Becani Manuale, vel alii. Imò qui novit tractare Libros Theologicos, in iis non rarò uberem materiam inveniet, ut in Summa S. Thomæ & aliis, quos habere familiares proderit, ut argumenta solidè sint fundata in principiis Theologicis. Utilem ad hoc synopsis totius Theologiæ edidit P. Jac.

Jac. Platelius. Historiæ peti possunt ex Spondani Epitome, Morero, Dauroltii Cathec. histor. Rosignolio. Eruditiones ex Polythantheis, Nierembergii histor. Natural. Majoli dieb. Canicul. Masenii speculo imaginum verit. occult. Causini Symbolis, Pierri Hieroglyphicis, Emm. Thesauri Idea argutæ dictionis & Philosophia Morali, &c. Istos recensui, non quòd soli mentionem mereantur, sed quia primi occurrebant aliquos indicaturo. Sunt præterea alii, qui conciones vulgârunt. Horum, uti turpe est integras orationes mutuari, &, velut à se factas, proferre, ita partes aliquas modicas suæ concioni applicare nemo improbabat. Quis etiam carpet, si ex Libro Meditationum meditatio aliqua redigatur in concionem? Ex concionibus aliquæ plene sunt variis doctrinis moralibus, conceptibus, exemplis, eruditionibus. Aliqui tam copiosam materiam congestam habent in unica concione, ut ea unica pro tribus aut pluribus sufficiat, cujusmodi sunt Conciones Math. Fabri, Pauli Segneri, Henr. Engelgrave, Petri Bessæi, &c. Cur non liceat ex his aliquam partem excerpere, & de suis plura addendo in concionem dilatare? Nihilominus auctoribus non est tam serviliter inhærendum in concipiendis Propositionibus & Argumentis, ut non nisi mendicato ex ipsorum bonis vivamus. Habet nostrum

strum

strum quoque ingenium, quod de suo possit tribuere. Quare Propositiones ex Indice concionatorio nunquam nudè in nostram orationem transferendæ sunt, sed visa alterius cogitatione alia similis invenienda. Pro cæteris partibus orationis augendis & ornandis defectui notatorum subvenire poterit in fine Librorum positus *Index Rerum & Verborum*. In hoc lustrando non consulatur solum illud verbum, quod proximè tangit materiam nostræ orationis, sed quærantur insuper idem significantia & contraria, vel propiùs ad eandem rem accedentia. Ita si desiderentur aliqua v. g. de Humilitate, investigetur insuper in eodem Indice in verbis: Demissio, Modestia animi, Contemptus sui, Superbia, Arrogantia, Ambitio, Honor, Humilis. Si de Jejunio, quæratur etiam: Temperantia, Abstinencia, Intemperantia, Gula. Idem faciendum in Concordantiis Bibliorum, quando pro aliquo argumento testimonia S. Scripturæ expetuntur. Verùm pro dilatatione sequentia notentur.

CAPUT II.

De majore & minore bono.

- I. **Q**uid simpliciter est bonum? Resp. Quid sit bonum De hoc fusiùs agit Aristoteles L. I. num. Rhet. c. 6, ubi definit, bonum esse id, quod propter